

RINGERIKE
KOMMUNE

Orientering om status på Miljøfyrtårnarbeid per mars 2023

Formannskapsmøte 21.03.2023

Bente Elsrud Anfinnsen, enhetsleder klima- og miljø

Gratulerer og tusen takk for innsatsen!

Helse og omsorg er også i mål med sertifisering!

→ Alle* virksomheter i alle sektorer i Ringerike kommune er nå Miljøfyrtårn!!!!

(*unntatt 3-4 som av ulike grunner har byttet sektor/kommet i utakt med sin sektor – men også de er i prosess©)

Tusen takk til alle miljøfyrtårnansvarlige, enhets- og avdelingsledere og alle andre som har bidratt!

Og klima- og miljørådgiver Aleksander Elstad for iherdig innsats som veileder og internkonsulent!

Bærekraft inn i styringen av Ringerike; -to parallelle løp

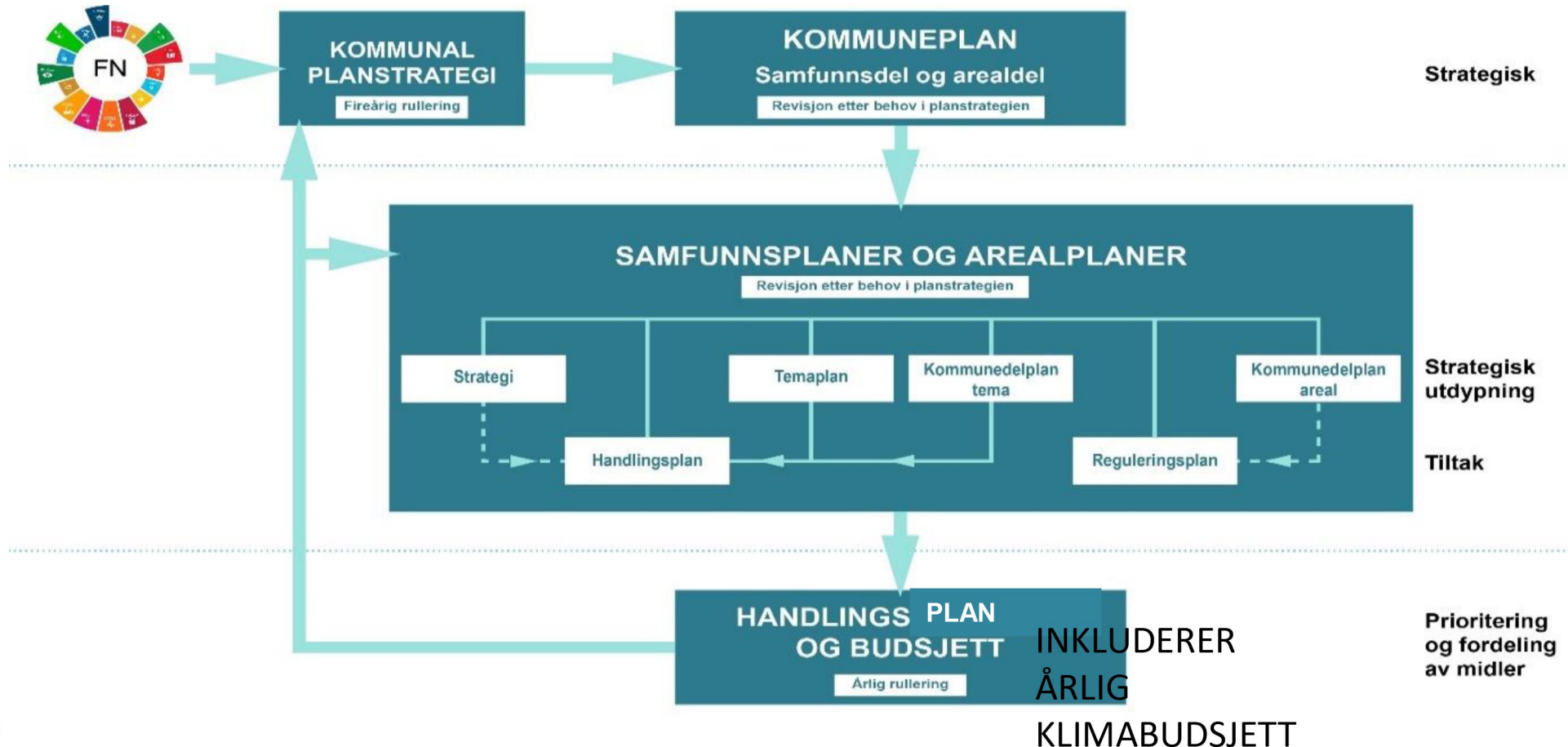

1. Ringerikssamfunnet/kommunen som samfunnsaktør og myndighet
2. Egen drift → Miljøfyrtårn

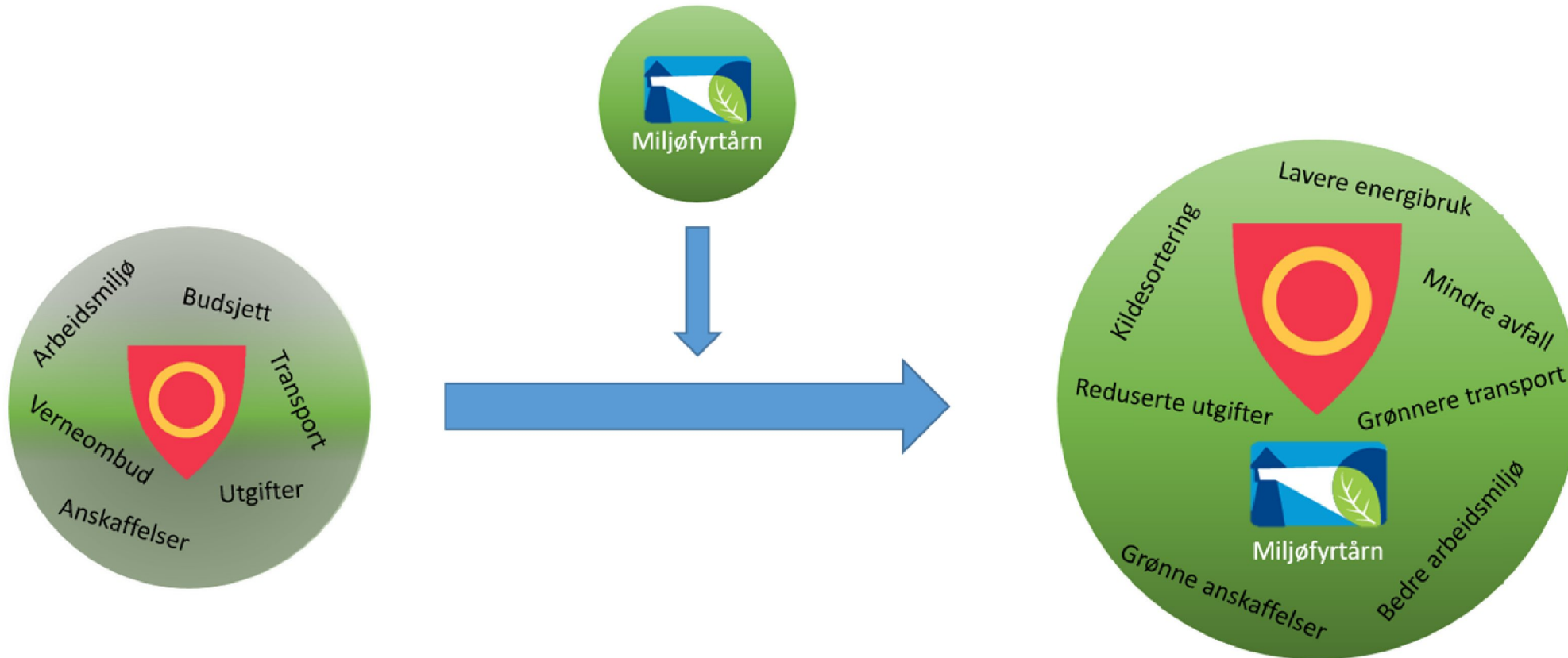
På vei mot et bærekraftig Ringerikssamfunn...

1. Lokale bærekraftsmål i kommuneplanens samfunnsdel
 →førende for andre planer, handlingsplan og årsbudsjett og virksomhetsplaner

2. Verktøy for bærekraft i egen drift → Miljøfyrtårn = jobbe systematisk for å være forbilde/feie for egen dør

MILEPÆLER OPPNÅDD

Milepæler oppnådd per mars 2023

- **2020 – Kommunens «hovedkontor» ble sertifisert.**
 - Rådhuset, Fossveien og IT, fellesfunksjoner innen bl.a. innkjøp, bygg og eiendom.
 - Utvikle og innarbeide overordnede styringssystemer; HMS, risikovurdering, arbeidsmiljø, energibruk, transport og innkjøp.
- **2021 – Skolene og barnehagene ble sertifisert.**
- **Vår 2022 – Enheter innen Teknisk, kultur og idrett sertifisert**
 - Kulturadministrasjonen og kulturskolen
 - Ringerike bibliotek
 - Enhetene Eiendom og Teknisk (ble sertifisert sammen)
 - Ringerike Brann- og redningstjeneste
- **Høst 2022/januar 2023 – Enheter innen Helse og omsorg sertifisert**
 - 21 nye sertifikater; omsorgssentre, hjemmetjenester, legevakt, bofelleskap, NAV, Ringerikskjøkken, Helse- og boligforvaltningen, m.m.

Besøk av sertifisør på Tyrstrand skole

Oversikt over Miljøfyrtårn i Ringerike kommune

**53
sertifikater!**

Ringerike kommune (Hovedkontoret)

Teknisk, kultur og idrett

Eiendom og Teknisk
Kultur og idrett
Ringerike bibliotek
Ringerike Brann- og redningstjeneste

Helse og omsorg

Bofellesskap

Hov gård
Hvelven 87 og 89
Krokenveien
Fossetorget
Hallingby hjemmetjeneste og bofellesskap

Utdanning og familie

Barnehager	Skoler
Eikli barnehage	Benterud skole
Hallingby barnehage	Hallingby skole
Haug barnehage	Haugsbygd ungdomsskole
Heggen barnehage	Helgerud skole
Heradsbygda barnehage	Hov ungdomsskole
Hvervenmoen barnehage	Sokna skole
Hønefoss barnehage	Tyristrand skole
Nes barnehage og skole	Ullerål skole
Tyristrand barnehage	Vang skole
Ullerål barnehage	Veie skole
Veien barnehage	Veienmarka ungdomsskole

Andre

Austjord Fg/E og Færden barnebolig
Barneverntjenesten
Forebyggende helsetjenester for barn og unge, folkehelse og helsekontoret
Læringscenteret for voksne
Spesialpedagogiske tjenester

Omsorgssentre og sykehjem

Austjord behandlingssenter
Heradsbygda omsorgssenter
Hvelven omsorgssenter
Hov øst
Nes omsorgssenter
Sokna omsorgssenter
Tyristrand omsorgssenter

Andre

Ambulerende miljøtjeneste sentrum
NAV Ringerike
Ringerike Fengselhelsetjeneste
Helse- og boligforvaltningen
Legevakt
Aurora dagaktivitetssenter
Psykisk helse og rus
Ringerike Krise- og kompetansesenter
Ringerikskjøkken

RESULTATER AV MILJØFYRTÅRNARBEIDET

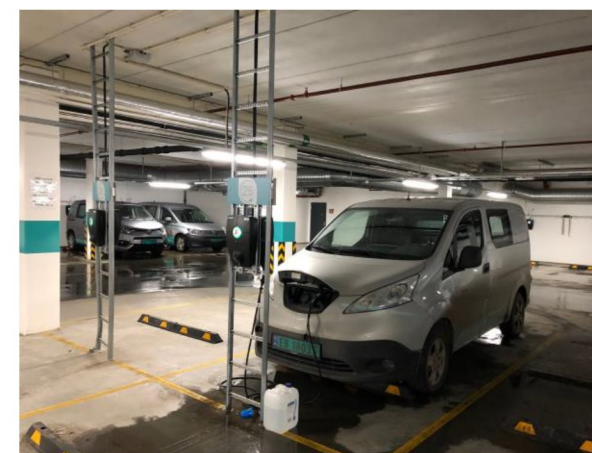
Noen eksempler på tiltak/resultater på tvers av sektorer

- Økt fokus og bevissthet på klima og miljø blant ansatte. Ansatte profilerer enheten og seg selv som Miljøfyrtårn og tar initiativ til nye tiltak. «Vi er Miljøfyrtårn, så vi vil/må gjøre X».
- Nullutslippsbiler er førstevalget for nye tjenestebiler i alle sektorer.
- Økt bruk av klima- og miljøkrav i innkjøp i tråd med anskaffelsesstrategi og rutiner, og det har blitt økt bevissthet på valg av f.eks. miljømerkede produkter også ute i mange av virksomhetene.
- Klare forbedringer i ROS, HMS arbeid mm. fra oppstart 2020 til nå. Ledere kommenterer at bedre oversikt.
- Hvilke kjemikalier som er i bruk er gjennomgått og stoffkartotek er oppdatert.
- Rutine for klima- og miljøkrav i kommunale bygge- og utviklingsprosjekter snart på plass.

Bjørnis mottar Miljøfyrtårndiplomet for Brann- og redningstjenesten.

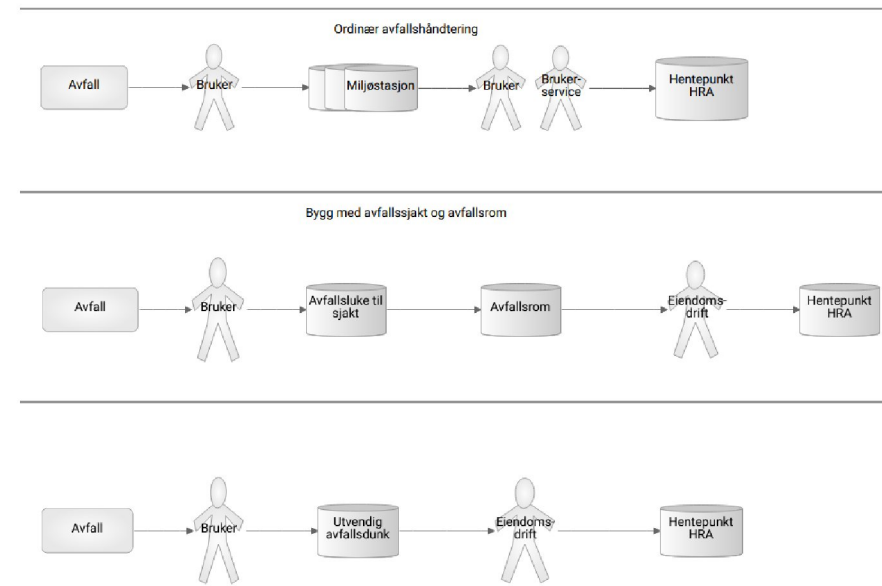
Elbiler og ladepunkter ved Heradsbygda omsorgssenter.
Foto: Ringerike kommune

Forbedret kildesortering ved alle kommunale virksomheter

- April 2022: Ny renovasjonsavtale med HRA for avfall fra kommunale virksomheter.
- September 2022: Oppstart av avtale, fem avfallstyper hentes ved alle virksomheter. Bestiller avfallsbeholdere gjennom rammeavtale.
- Høst-Vinter 22/23: Sektorene/virksomhetene har jobbet med supplering av innendørs beholdere og rutiner/ansvarsdeling mellom brukere av bygg og eiendom/brukerservice går opp
 - Noen utfordringer, men det tas grep for å løse!

Kildesortering på Hov Øst og Heradsbygda omsorgssenter
Foto: Ringerikes kommune

Mange gode tiltak i barnehager og skoler

- redusere matsvinn
- fokus på sunn mat og fysisk aktivitet (HOPP)
- kjøkkenhager og frukttrær
- konkurranser om å sykle og gå mest til skolen
- aksjoner innen søppelplukking og innsamling av batterier og aluminium
- redusert papirbruk
- klesbytteordninger og -kvelder, gjenbruk/redesign av inventar og klær
- innsamling av panteflasker til inntekt for hyggelige formål
- forbedret kildesortering
- turer i naturen
- undervisningsopplegg om ulike tema innen bærekraft
- de fleste har sluttet med skoposer og andre engangsartikler mm.

Det har også vært fokus på arbeidsmiljø for de ansatte og å redusere sykefravær.

Vinnere av Beintøft-aksjonen 2022, Veien skole.

Foto: Ringerikes kommune

Foto: Ringerikes blad

Noen bilder

Foto: Ringerikes blad

LES OGSÅ

Rune (39) tar miljøvernet i barnehagen til nye høyder: - Vi har omstilt måten vi tenker på

Veien skole plukket Canadagullris
Foto: Ringerikes kommune

Veien skole: Batikkfarging av gamle skjorter
Foto: Ringerikes kommune

Noen bilder

Nedgravd løsning kildesortering ved Heradsbygda omsorgssenter, komprimator i bakgrunnen. Foto: Ringerike kommune

Redesign av gamle møbler på Veien skole

Biblioteket er stolte av å ha blitt Miljøfyrtårn!
Foto: Ringerikes kommune

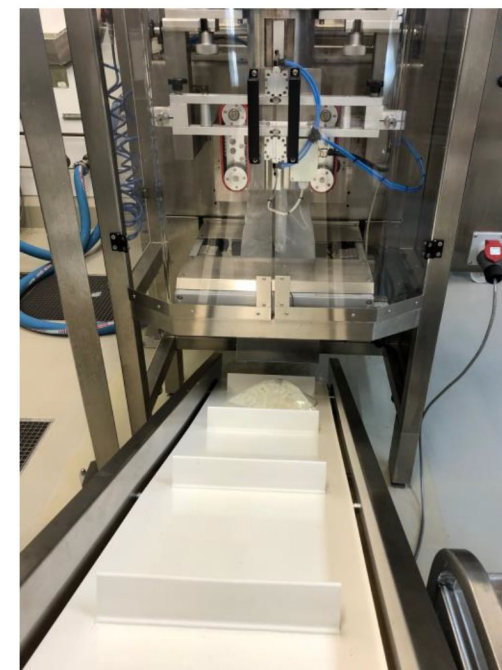
- Ryddesjau i kjemikaliebruk og oppdatering av stoffkartotek.
- Fått god innføring i HMS-systemer (f.eks. egenevaluering) og blitt gode på bl.a. risikovurderinger.
- Skriv til pårørende ang. godkjente kjemikalier for renhold av hjemmetjenesten.
- Ringerikskjøkken 70% reduksjon i matsvinn de senere år + kraftig redusert plastforbruk

Fra gjennomgang av hjelpemiddellager på Austjord med ekstern sertifisør.

Legemiddellager med digital registrering –bedre kontroll på utløpsdatoer og når nye bestillinger må gjøres.

Matpakkemaskin ved Ringerikskjøkken som gir redusert plastbruk sammenliknet med ferdigemballasje.

VEIEN VIDERE

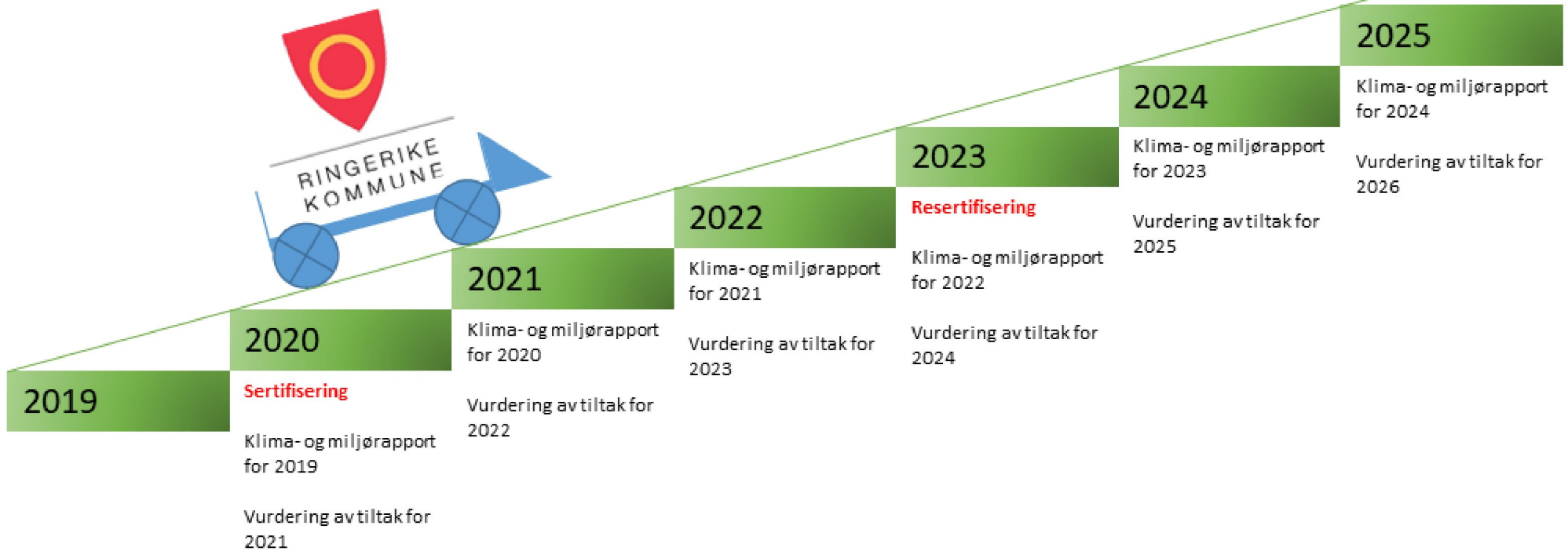
– MILJØLEDELSE DEL AV DAGLIG DRIFT, SAMT RESERTIFISERING HVERT TREDJE ÅR

Miljøfyrtårnprosessen for hovedkontoret

Bedre

Bra

Jobbe for kontinuerlig forbedring

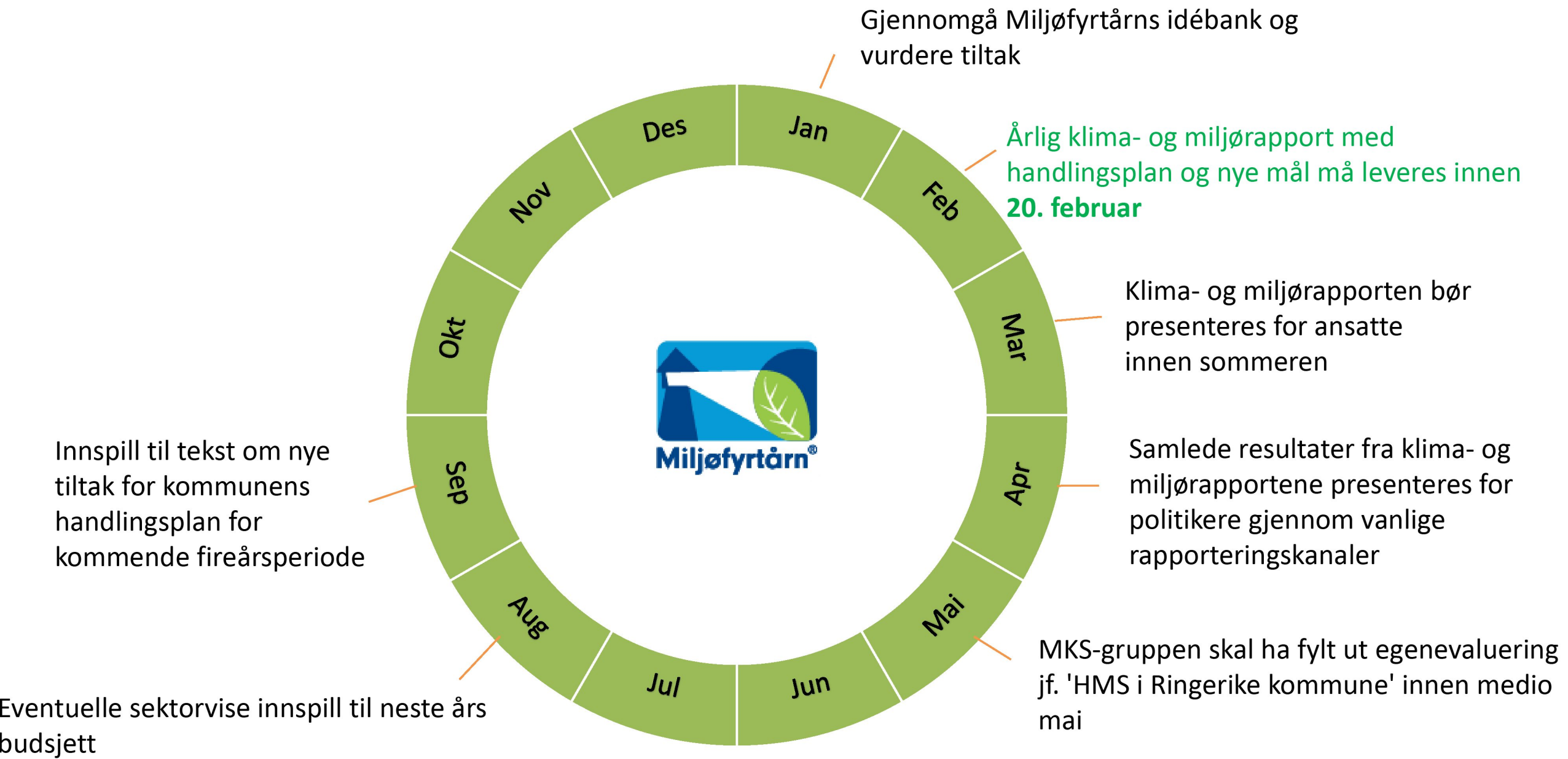
- årlige handlingsplaner og rapporter for hver virksomhet.

- Klima- og miljørapporter med handlingsplaner innen 20. februar hvert år
 - Alle sertifiserte virksomheter rapporterer årlig, og lager handlingsplan for kommende år.
 - Formål: se resultater av gjennomførte tiltak og planlegge ytterligere forbedringer
 - Offentliggjøres gjennom [kommunens nettsider](#).
- Erfaringsutveksling mellom sammenliknbare virksomheter, f.eks. i år:
 - Inspirasjonssamlinger med erfaringsutveksling for miljøfyrtårnansvarlige i barnehager og skoler arrangert i januar
 - Felles diplomutdeling i helse og omsorg ved ordfører til helse og omsorg (21 stk!) 22. mars og markering med varaordførere i teknisk, kultur og idrett 29. mars.

Årshjul for Miljøfyrtårnaktiviteter i Ringerike kommune

- Miljøfyrtårn i drift = Jobbe med kontinuerlig forbedring innen bl.a. arbeidsmiljø, avfallshåndtering, energibruk, transport, innkjøp og redusert matsvinn og engangsartikler!
- Resertifisering av «hovedkontoret» november 2023
 - Inkluderer IT-enheten, Strategi og utvikling, innkjøp, administrasjon og fellestjenester, eiendomsforvaltning, HR, m.fl.
 - Rigging av arbeid frem mot sommeren
 - Oppstart for fullt etter sommerferie!

Takk for innsatsen til alle som har bidratt så langt,
vi gleder oss til fortsettelsen!

Mer info om Ringerike kommune som miljøfyrtårn:

- <https://www.ringerike.kommune.no/innhold/strategi--og-utvikling/klima-og-miljo/miljofyrtarn/miljofyrtarn-intern/>

RINGERIKE
nærmest det meste

RINGERIKE
KOMMUNE

RINGERIKE
KOMMUNE

Randselva kraftverk og nytt manøvreringsreglement for Randsfjorden

Ellen Margrethe Stabursvik, rådgiver i enhet for klima- og miljø
Formannskapet 21. mars 2023

- Randselva kraftverk –sak 17/23
- Manøvreringsreglement for Randsfjorden

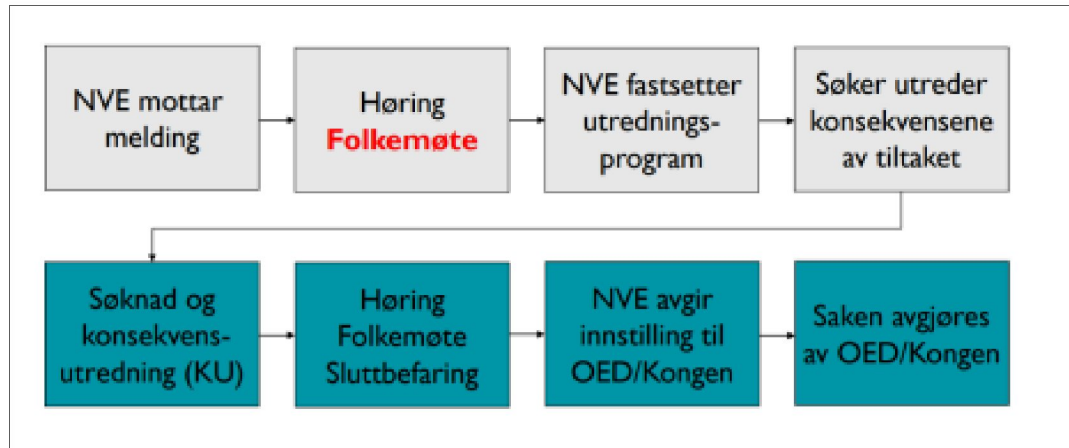

- Viul Kraft AS har sendt melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for Randselva kraftverk
- De ønsker å bygge kraftverk med vann fra Randselva til Steinsfjorden
- Kraftverket kan gi kraft til ca. 11 000 husstander. 217 GWh – merproduksjon på 120 GWh
- Utnytter allerede regulerte vassdrag, eksisterende demninger og kraftverk beholdes, men produksjonen nedskaleres
- Mange viktige naturverdier: storørret, edelkreps, elvemusling, våtmarkssystemer, fugleområder osv.

- *Ringerike kommune er kun høringspart i saken, og selv om NVE gjerne vektlegger synspunktene til vertskommunen tungt, så er det NVE som avgir innstilling i saken og OED/Regjeringen som eventuelt gir konsesjon*
- *I denne runden er det kun innspill til utredningsprogrammet som gjelder. For og imot kommer senere*

Det følgende er en tentativ tidsplan for framdriften av prosjektet fram til idriftssettelse:

Melding sendes:	Q1 2023
Behandling av melding i NVE:	Q1 – Q2 2023
Vedtak om innhold KU program	Q2 2023
Utarbeidelse av konsekvensutredning:	Q2 2023 – Q1 2024
Utarbeidelse av konsesjonssøknad:	Q3 2023 – Q2 2024
Konsesjonssøknad sendes:	Q2 2024
Behandling av søknad i NVE:	2024 – 2025
Behandling av søknad i OED:	2025 – 2026
Byggestart:	2026
Start produksjon:	2029 (ca. 3 års byggetid)

- Kommunedirektøren mener forslaget til utredningsprogram er godt, men har noen innspill. Det må utredes:
 - ulike minstevannføringer/manøvreringsreglement
 - samla virkning for naturmangfold på hele systemet, ikke bare enkeltverdier
 - konsekvenser for miljømålene i alle berørte vannforekomster
 - hvordan mindre vannføring i Storelva kan påvirke resipientkapasiteten til elva, med tanke på Monserud og Hole sitt renseanlegg
 - mer på konsekvenser for jordbruk enn foreslått
 - konsekvensene for padleinteressene i selve Lundstadfossen, samt konsekvensene for Dronning Tyra med mer

Utredning av ulike utbyggingsalternativer

- Det må utredes flere alternativer for valg av utløp fra kraftverket, herunder muligheten for å ha utløpet ved Viul i stedet for direkte til Steinsfjorden. Høydeforskjellen mellom Viul og Steinsfjorden er kun 6-7 meter. Nyttien av kraftproduksjonen disse ekstra meterne fall ev. vil gi, må veies opp mot fordelene av at vannet beholdes i Randselva og Storelva.

Manøvreringsreglement Randsfjorden

–forslag til høringsvar meldes opp til kommunestyremøte 30. mars

- Randsfjorden reguleres av Bergerfoss kraftverk
- Tillatelse til regulering i 95, nå er det snakk om endelig fastsettelse av manøvreringsreglement
- Foreningen til Randsfjordens regulering, som foreslo reglementet, vil nå utsette
 - Randselva kraftverk
 - Mulig innkalling til revisjon
- Det foreslåtte reglementet vil gi mer vann i elva på vinterstid – 20 m³/s og mindre brå vannstandsvariasjoner
- NVE mener at dette reglementet vil bedre flomproblematikken og forholdene for storørret, uten at ulempene for andre allmenne interesser økes nevneverdig
- Vi ønsker å gi innspill til at det foreslåtte reglementet blir vedtatt
 - Det er usikkert om det blir noe Randselva kraftverk
 - Det er usikkert om det blir revisjon av reguleringen av Randsfjorden
 - Tidkrevende prosesser uansett
- Dette reglementet kan styrke muligheten for å få en bedre (for Randselva og Storelva) vannføring ved ev Randselva kraftverk
- Det kan bli endringer ved en eventuell revisjon av reguleringen av Randsfjorden

Takk for oppmerksomheten!

RINGERIKE
nærmest det meste

RINGERIKE
KOMMUNE